

Puheenvuoro

Haluatko asua omassa asunnossa?

Nykyään ikäihmisten kotona asumista halutaan tukea mahdollisimman pitkään, ja tässä toteutuu useimpien iäkkäiden oma toive. Toisaalta jotkut ikäihmiset, myös muistisairauksia sairastavat henkilöt, viettävät kuitenkin yksinäistä ja joskus turvatontakin elämää kodeissaan.

Vaihtoehtona on toimintakyvyn heiketessä edelleen siirtyä laitospäivähoitoon, terveyskeskussairaalaan tai vanhainkotiin. Melko monet pääsevät jo onneksi palvelutalotyyppeihin asumisoloihin, joissa yksityisyyden ja itsemääräämisen periaatteet voivat toteutua laitosmaista hoitoa paremmin.

Vanhusten uusi palvelukokonaisuus (Muurinen ym. 2009) lähtee siitä, että jokainen ikäihminen asuu asunnossa, joka voi olla niin sanottuun normaaliin asuntokantaan kuuluva asunto tai paikka ikäihmisten palvelukampuksessa.

Asuminen ja palvelut erotetaan pääsääntöisesti toisistaan, mikä merkitsee käytännössä asumisen ja palvelun yhdistävistä palvelumuodoista, kuten terveyskeskusten pitkäaikaisesta vuodeosastohoidosta, luopumista. Iäkkään ihmisen ei enää tarvitse muuttaa hoitomuodosta ja -paikasta toiseen kun palvelun tarve muuttuu, vaan palvelu ja kohdennetaan yksilöllisen tarpeen mukaisesti asuinpaikasta riippumatta.

Palvelukampus tarjoaa tietyllä alueella ympärivuorokautisen avun lisäksi hyvinvointia ja

SINIKANNANEN

terveyttä edistävää toimintaa sekä ennaltaehkäiseviä palveluja. Palvelukonseptilla turvataan siten yhtä lailla alueen normaaleissa asunnoissa ja palvelukampuksen asunnoissa asuville mahdollisuus sekä yksityiseen että yhteisöllisyyteen. Jokaisella on omien voimavarojensa mukaan mahdollisuus säädellä itsemääräämistään.

Nykyisessä palvelujärjestelmässä iäkkäiden ja erityisesti muistisairaiden yksityisyyden tarvetta joskus vähätellään. Kuntien rahoista vastaavat pitävät sitkeästi kiinni siitä, että iäkkäät voivat asua monen hengen huoneissa. En kuitenkaan usko, että meistä yksityisyyttä vaalivista metsäsuomalaisista tulee ikääntymisen myötä tämäntyyppisen yhteisasumisen kannattajia.

Tätä voisi jokainen omalla kohdallaan miettiä. Haluanko nyt tai vanhana asua omassa huoneessa tai asunnossa, vai olenko tyytyväinen usean hengen huoneeseen petipaikkaan?

Seija Muurinen
sairaanhoitaja, diakonissa, erikoistutkija,
terveystieteiden tohtori

*Yksityisyyden
tarvetta
vähätellään.*

LÄHDE

Muurinen S., Finne-Soveri H., Sinervo T., Noro A., Andersson S., Heinola R. & Vilkkonen A. 2009. Ikähorisontti – uudet palvelukonseptit. Stakes. <http://www.thl.fi> (18.8.2010).